

“**Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda Terörün Finansmanı Suçu**”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, C.: II, İstanbul 2008 (Olgun Değirmenci ile ortak çalışma).

MUKAYESELİ HUKUK VE TÜRK HUKUKUNDA TERÖRÜN FİNANSMANI SUÇU

1- Genel Açıklamalar

Terörün finansmanını engellemeye ve bu fiili suç haline getirmeye yönelik yasal düzenlemeler, terörizm ile mücadelenin en önemli basamaklarından birini oluşturmaktadır¹. Ne var ki günümüzde, devlet destekli terör örgütleri ile basit organizasyona sahip terör örgütlerinin varlığı, bu oluşumların büyük miktarlarda paraya ihtiyaç duymadığı konusunda yanlış bir kanaatin oluşmasına sebep olmuştur². Keza terör eylemlerinin maliyetlerine bakıldığında da, bu faaliyetler için çok fazla bir mali kaynağa ihtiyaç olmadığı düşünülebilir. Örneğin, 11 Eylül 2001’de yapılan “İkiz Kule Saldırısı”nın maliyetinin 500.000 USD., 2002 yılında Bali’de yapılan bombalama eyleminin maliyetinin ise 74.000 USD. olduğu belirtilmektedir³. Ancak bu durum terör örgütlerinin mali ihtiyaçlarının belirlenmesinde yanıltıcıdır. Zira terör örgütleri, terörist eylemlerden daha fazla bir mali kaynağı karmaşık yapılarının sürdürülmesi için harcamaktadır. Örneğin El- Kaide terör örgütünün mali kaynak ihtiyacının yüzde doksanının, iletişim, şebeke, eğitim faaliyetleri ve örgütün kendisini koruması gibi alt yapı faaliyetlerine ayrıldığı, terörist faaliyetler için ihtiyaç duyulan miktarın ise, terörist eylemin planlanması da dâhil olmak üzere sadece yüzde on civarında olduğu belirtilmiştir⁴.

Terörün finansmanının önlenmesinin iki yönü bulunmaktadır. Birincisi eylemin bağımsız bir suç haline getirilmesidir. Ceza hukuku tedbiri olarak isimlendirilecek bu veçhede, terörist örgütleri destekleyenler, onlar adına malvarlığı bulunduranlar, terör örgütlerine mali hizmet sağlayanlar cezalandırılmaktadır. Terörün finansmanının önlenmesinin ikinci yönü ise önleyici tedbirlerden oluşmaktadır. Bu kapsamda, terörizmin ihtiyaç duyduğu mali desteğin mutlak surette bankalar veya diğer mali kuruluşlar vasıtasıyla yönlendirildiği göz önüne alınırsa, söz konusu kurumların işlemleri üzerinde yapılacak denetimler ve alınacak diğer mali önlemlerle terörün finansmanı engellenebilecektir.

Hukukumuzda 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’na 29.06.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanun’la eklenen 8 inci maddeyle “terörün finansmanı” suç olarak düzenlenmiştir. Çalışmamızda “terörizm” kavramı üzerinde durduktan sonra, mukayeseli hukukta ve mevzuatımızda terörün finansmanı eyleminin ne şekilde düzenlendiğini inceleyeceğiz.

¹ Suppressing The Financing of Terrorism: A Handbook for Legislative Drafting, International Monetary Fund Legal Department, (Editing: **Glenn Gottselig-Paul Gleason**), Washington D.C. 2003, s.1.

² **Brisard, Jean-Charles**, Terrorism Financing Roots and Trends of Saudi Terrorism Financing, Report Prepared for the President of the Security Council United Nations, 19 Aralık 2002, New-York USA, s.6.

³ **Brisard**, s.6. Başka bir çalışmada ise; 11 Eylül saldırılarının 320.000 USD., İstanbul’daki bombalama olaylarının 40.000 USD., Bali’de bir gece kulübünün bombalanması eyleminin 15.000 USD., Kenya ve Tanzanya’daki Amerikan elçiliklerinin bombalanmasının ise yaklaşık 10.000 USD.’lik bir maliyetinin olduğu belirtilmektedir. Bkz. **Passas, Niko**, “Fighting Terror with Error: The Counter- Productive Regulation of Informal Value Transfers”, Crime Law and Social Change, Vol. 45, 2006, s.325.

⁴ **Brisard**, s.7.

2- Terörizm Kavramı

Terörün finansmanı konusunda açıklamalar yapılması zorunlu olarak terörizm kavramı üzerinde durmayı gerektirmektedir. Çünkü terörün finansmanında amaç terörizmin desteklenmesidir. Böylece esasen görünüşte yasal görülen işlemler, içeriğinde bulundukları yasadışı organizasyonları destekleme amacından ötürü suç haline gelmektedir.

Terör ve terörizm sözcükleri Fransızca kaynaklıdır ve terör “*ürkü, dehşet*”, terörizm ise “*yıldırma yöntemi, siyasi mücadelede kanun dışı ve acımasız biçimde şiddet içeren vasıtalara başvurma*” anlamına gelmektedir⁵. Fransızca’da ilk olarak 1335 yılında kullanılan “*terreur*” kelimesi, Latince “*terror*”⁶ ifadesinden türemiştir⁷.

Terörizm, birçok hukuk dalının alanına girdiği gibi, hukuk bilim dalının dışında farklı disiplinleri de ilgilendiren karmaşık bir olgudur. Bu kapsamda terörizm; ceza hukuku, uluslararası hukuk, genel kamu hukuku, anayasa hukuku, sosyoloji, kriminoloji, ekonomi gibi birden fazla disiplinin ilgi alanına girmektedir⁸.

Öğretide terörizmin, üzerinde uzlaşılan bir tanımı bulunmamaktadır⁹. Bizim de benimsediğimiz bir tarife göre terörizm (veyahut tedhişçilik); toplumun mevcut düzenine karşı olup, bunu kısmen veya tamamen değiştirerek, savunulan her hangi bir başka görüşe uygun düzeni kurmak isteyen; bu istekle kişilerde korku, panik ve ümitsizlik duyguları oluşturarak devlete ve sağladığı düzene olan güvenlerini sarsmayı, böylece sosyal disiplini bozmayı, giderek toplumun tüm tepki gösterici güçlerini felce uğratmayı amaçlayan; bunun için kullanıldığı amacın niteliği gereği, “siyasi şiddet” olarak kabul edilen şiddet ve cebri, her derecesinde, canlı ve cansız her şeye karşı, ayrıca şiddet tehdidi şeklinde de kullanan kişi veya toplulukların eylemlerini ifade etmektedir¹⁰.

Terörizm, günümüzde uluslararası bir olgudur. Bu anlamda “*teröristlerin uluslararası oyuncular, eylem alanlarının yerküre, potansiyel mağdurlarının ise uluslararası toplumu oluşturan tüm insanlar*” olduğu yönündeki deyiş bir gerçekliği ifade etmektedir¹¹. Bununla birlikte, insanoğlu ile yaşıt olduğu kabul edilen terörizme, uluslararası örgütlerin ilgi göstermesi Milletler Cemiyeti dönemine rastlamaktadır. Romanya tarafından 1926 yılında Milletler Cemiyetine sunulan “*Terörizmin Bastırılmasının Evrenselleştirilmesi için Uluslararası Sözleşme*”, terörizm olgusuna ilişkin ilk uluslararası hukuksal araçtır. Zamanında ilgi görmeyen Sözleşme teklifi, 1934 yılında Yugoslav Kralı Aleksandr ve Fransa Dışişleri Bakanı Barthou’nun Hırvat

⁵ **Hafizoğulları, Zeki**, “Terör ve Hukuk”, Türkiye’de Terörizm Dünü, Bugünü, Gelişimi ve Alınması Gereken Tedbirler, Bildiriler Ankara 10-11 Mayıs 2000, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2003, s.2; **Öktem, Emre**, Terörizm, İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları, İstanbul 2007, s.13; **Zafer, Hamide**, Ceza Hukukunda Terörizm Milletlerarası Metinler ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun Işığında, İstanbul 1999, s.9.

⁶ “Bilinmeyen ve öngörülemeyen bir tehlike karşısında duyulan aşırı korku ve endişe, dehşet” anlamına gelmektedir. Bkz. **Öktem**, s.13.

⁷ **Öktem**, s.13.

⁸ **Öktem**, s.4.

⁹ **Leong, Angela Veng Mei**, “Definitional Analysis: The War on Terror and Organised Crime”, Journal of Money Laundering Control, Vol. 8, No. 1, Sep 2004, s.7; **Leweling, Tara A.-Nissen, Mark E.**, “Defining and Exploring the Terrorism Fielde: Toward an Intertheoretic, Agent-Based Approach”, Technological Forecasting & Social Change, Vol. 74, 2007, s.166.

¹⁰ **Alpaslan, Şükrü**, Kriminoloji ve Hukuk Açısından Tedhişçilik, İstanbul 1983, s.21.

¹¹ **Öktem**, s.6.

milliyetçiler tarafından gerçekleştirilen bir suikastta öldürülmelerinden sonra Milletler Cemiyeti tarafından alınan bir karara zemin oluşturmuştur¹².

Milletler Cemiyeti tarafından alınan karar ile oluşturulan Komite, üç oturum gerçekleştirmiş ve Nisan 1937'de gerçekleştirilen üçüncü oturumdan sonra oluşturulan sözleşme taslağı, Kasım 1937'de Cenevre'de toplanan hükümetlerarası konferansa sunulmuştur. Konferans, 16 Kasım 1937'de "*Terörizmin Önlenmesi ve Bastırılmasına İlişkin Cenevre Sözleşmesi*"ni kabul etmiştir¹³.

Yürürlüğe girmesi mümkün olmayan Sözleşmede terörizm, "*Bir devlete yönlendirilen ve belli kişilerin ya da kişi gruplarının veya genel kamuoyunun zihninde terör hali yaratmaları hedeflenen ya da hesaplanan suç eylemleri*" olarak tanımlanmıştır¹⁴.

1936 ila 1981 yılları arasında, uluslararası düzeyde 109 terörizm tanımının ortaya koyulduğu belirtilmektedir. Kurumsal düzeyde ilk olarak III. Ceza Hukukunun Birleştirilmesi Konferansında (Brüksel, 1930) terörizm için açık bir tanım önerilmiş¹⁵, ancak bazı görüşlerin etkisi altında daha tarafsız bir tanım benimsenmiştir¹⁶.

¹² Karar, terör faaliyetlerinin engellenmesine dair uluslararası hukuk kurallarının, uluslararası işbirliğini sağlayacak kadar açık olmadığını belirtmiştir. Karara göre; "*II. Konsey, her devletin, ülkesi üzerinde siyasi amaçlı hiçbir terörist faaliyeti teşvik etmemek ve hoş görmemek yükümü altında bulunduğunu ve her devletin bu tür eylemleri önlemek ve bastırmak üzere hiçbir şeyi ihmal etmemesi ve kendisinden bu yönde talepte bulunan hükümetlere yardımda bulunması gerektiğini hatırlatır. (...)*

III. Konsey, (...) Görüşme ve belgelerin ışığında, Marsilya suikastının hazırlanmasına ilişkin olarak bazı Macar yetkililerin en azından ihmal yoluyla sorumluluklar üstlendiklerini gözlemleyerek, Macar Hükümeti'nin uluslararası sorumluluklarının bilincinde olduğunu ve suçlulukları tespit edilen yetkililer hakkında uygun yaptırımları ivedilikle uygulamak ya da harekete geçirmek yükümü altında olduğunu dikkate alarak, Macar Hükümeti'nin bu yükümü yerine getirme iradesini taşıdığı kanaatiyle bu hükümeti, bu konuda aldığı tedbirleri Konsey'e bildirmeye davet eder.

IV. Konsey, Terörist faaliyetlerin bastırılmasına ilişkin uluslararası hukuk kurallarının hal-i hazırda etkin bir uluslararası işbirliğini sağlayacak ölçüde kesinliğe sahip bulunmadığını dikkate alarak, Siyasi terörizm amacıyla gerçekleştirilen tertiplerin ya da işlenmiş suçların bastırılmasını sağlayacak bir uluslararası sözleşmenin ön-taslağını hazırlamak üzere bu konuyu inceleyecek bir Uzmanlar Komitesi kurmaya karar verir". Bkz. Öktem, s.17.

¹³ Öktem, s.17.

¹⁴ Öktem, s.18.

¹⁵ "Siyasi ya da sosyal fikirleri ifade etmek ya da uygulamaya geçirmek amacıyla kişilerin hayatına, özgürlüğüne ya da vücut tamlığına ya da özel kişilere veya devlete ait malvarlıklarına yönelik suç oluşturan terör eylemleri şeklinde beliren, kamusal tehlike doğurabilecek yöntemlere kasten başvurulması cezalandırılacaktır". Bkz. Öktem, s.37.

¹⁶ "Her kim, halkı dehşete düşürme amacıyla kişilere ya da mallara yönelik olarak bomba, mayın, tutuşturucu ya da patlayıcı cihaz ya da madde ya da benzer şekilde öldürücü ya da zarar verici cihaz kullanırsa, bulaşıcı ya da yayılcı bir hastalık ya da başka bir musibet yayarsa ya da yaymaya teşebbüs ederse ya da bir kamu hizmetini kesintiye uğrattırsa ya da uğrattırmaya teşebbüs ederse ... cezalandırılır". Bkz. Öktem, s.38. Ceza Hukukunu Birleştirme Konferanslarında yapılan çalışmalar hakkında detaylı bilgi için bkz. Zafer, s.16.

Avrupa Konseyi bünyesinde 1977 yılında hazırlanan ve Türkiye'nin de taraf olduğu 1977 tarihli "Terörizmin Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi"nde bir takım eylemler terör eylemi olarak kabul görmüştür¹⁷. Bununla birlikte, taraf devletler "bir şahsın hayatı, fiziki bütünlüğü veya hürriyeti aleyhine işlenip, 1 nci madde kapsamına giren herhangi bir suçtan başka bir şiddet eylemini içeren vahim bir suç, siyasi suç ile irtibatlı suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç saymamaya" karar verebilecektir¹⁸. Söz konusu Sözleşme, 15 Mayıs 2003 tarihli Ek Protokol ile değiştirilmiş ve geliştirilmiştir¹⁹. 2005 yılında Varşova'da, "Terörün Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi"²⁰ imzalanmıştır²¹. Sözleşmede terör suçu, Sözleşmenin ekinde bulunan anlaşmalarda yer alan herhangi bir suç olarak tanımlanmıştır (m.1)²².

¹⁷ Sözleşmenin 1'inci maddesinde, suçluların iadesi maksadıyla, aşağıda belirtilen suçların hiçbirinin siyasi suç, siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç niteliğinde telakki edilmeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda değerlendirilemeyecek suçlar şunlardır;

- a) 16 Aralık 1970 tarihinde La Haye'de imzalanan uçakların kanun dışı yollarla ele geçirilmesinin önlenmesine ilişkin Sözleşmenin kapsamına giren suçlar,
- b) 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan sivil havacılığın güvenliğine karşı kanun dışı eylemlerin önlenmesine ilişkin Sözleşmenin kapsamına giren suçlar,
- c) diplomatik ajanlar dahil olmak üzere uluslararası bir himayeye tabi olan şahısların hayat, fiziki bütünlüğü veya hürriyetine bir saldırıyı kapsayan vahim suçlar,
- d) adam kaldırma, rehlin alma veya gayri kanuni hürriyeti tehdit eden suçlar,
- e) şahısların hayatı için tehlike teşkil ettiği ölçüde bomba, el bombası, roket, otomatik ateşli silah veya bombalı mektup veya koli kullanmak suretiyle işlenen suçlar,
- f) yukarıdaki suçlardan birini işlemeye teşebbüs veya böyle bir suçu işleyen veya işlemeye teşebbüs eden bir şahsın fiiline suç ortağı olarak iştirake ilişkin suçlar.

¹⁸ Sözleşmenin İngilizce metni için bkz. <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/090.htm>, (erişim tarihi: 25.12.2007).

¹⁹ Protokolün İngilizce metni için bkz. <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/190.htm>, (erişim tarihi: 25.12.2007); **Yenisey, Feridun**, "Uluslararası Terörün Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi Hakkında", www.hukukturk.com/fractal/hukukTurk/pages (erişim tarihi: 01.12. 2007), s.3.

²⁰ Sözleşme, 4'ü üye olmak üzere 6 ülkenin onaylaması ile 1 Haziran 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, 19 Ocak 2007 tarihinde sözleşmeyi imzalamış ancak henüz onaylamamıştır. Halihazırda Sözleşme yedi ülke tarafından onaylanmıştır. <http://conventions.coe.int/Treaty> (erişim tarihi: 25.12.2007); **Yenisey**, s.3.

²¹ Sözleşmenin İngilizce metni için bkz. <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/196.htm>, (erişim tarihi: 25.12.2007).

²² Sözleşme ekinde yer alan 10 adet uluslararası sözleşme şunlardır;

- a. 16 Aralık 1970 tarihinde La Haye'de imzalanan Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesi Sözleşmesi,
- b. 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme,
- c. 14 Aralık 1973 tarihinde New York'da imzalanan Diplomatik Ajanlar Dahil Olmak Üzere Uluslararası Himayeye Tabi Olan Şahıslara Yönelik Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi,
- d. New York'ta 17 Aralık 1979'da kabul edilen, Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşme,
- e. Viyana'da 3 Mart 1980'de kabul edilen, Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Hakkında Sözleşme,
- f. Montreal'de 24 Şubat 1988'de akdedilen, Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanundışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme,

1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi²³, terörün finansmanı suçunun oluşması için finansman sağlanması gereken eylemleri belirtirken, aynı zamanda terör eylemlerinin neler olduğunu da açıklamıştır. Buna göre; iki farklı tür eylem grubu terörizm kapsamında değerlendirilmektedir. Birinci grupta, 1970 ile 1997 yılları arasında imzalanan ve Sözleşme ekinde yer alan dokuz adet uluslararası sözleşmede zikredilen eylemler bulunmaktadır. Sözleşme, listedeki anlaşmalardan herhangi birinde mevcut olan eylemlerin, üye devletlerin söz konusu sözleşmeye taraf olmaması şartıyla ulusal mevzuatlarda terör eylemi olarak düzenlenmemesi konusunda taraf devletlere yetki vermiştir. İkinci grupta yer alan eylemleri belirlemek için bir tanımdan hareket edilmektedir. Buna göre; *“niteliği veya kapsamı itibarıyla bir halkı korkutmak ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla gütmeye halinde, bir sivilin ya da bir silâhlı çatışma durumunda muhasemata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler”* terör eylemidir. Böylece bu iki grup içerisinde yer alan her hangi bir eyleme fon sağlamak veya toplamak terörün finansmanı suçuna sebebiyet verecektir²⁴.

Genel olarak *“politik amaçlara ulaşabilmek için yasadışı kuvvet kullanımı”* olarak da tanımlanan²⁵ terörizm, kavramı oluşturan alt unsurlar ifade edilerek tanımlanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda terörizmin altı unsurdan oluştuğu belirtilmiştir. Bu unsurlar; a) Politik amaç taşıma, b) Şiddet veya şiddet tehdidinin varlığı, c) Olası şiddet mağdurlarının ötesinde, hedeflenen grup üzerinde etki yapmak için şiddet kullanma, d) Politik şiddetin tanımlanabilir bir grup tarafından üretilmesi, e) Politik şiddetin, failinin, mağdurlarının veya her ikisinin devlet olmaması, f) Şiddet eylemlerinin terör örgütünün nüfuzunu artırmak için kullanılması şeklinde ifade edilebilir²⁶.

Hukumumuzda 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 1 inci maddesinde terörün tanımı yer almaktadır. Buna göre terör; *“ cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir”*.

Türk Hukukunda sadece terörün tanımı ile yetinilmemiş ve iki kategori halinde düzenlenen suçların varlığı halinde terör suçunun söz konusu olacağı kabul edilmiştir. Birinci kategoride bulunan ve Türk Ceza Kanunundaki madde numaraları belirtilmek suretiyle yapılan sayımda yer alan suçların, başka bir gerekçe aranmadan terör suçu olduğu belirtilmiştir. Diğer bir anlatımla; maddede yer alan suçlardan herhangi birinin

g. Roma' da 10 Mart 1988' de akdedilen, Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme,

h. Roma'da 10 Mart 1988'de akdedilen, Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokol,

1. New York'ta 15 Aralık 1997'de kabul edilen, Terörist Bombalamalarının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme,

j. New York'ta 9 Aralık 1999'da kabul edilen Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme.

²³ Türkiye tarafından 10 Ocak 2002 gün ve 4738 sayılı Kanun ile onaylanarak iç hukuka dâhil edilmiştir.

²⁴ Gottselig-Gleason, s.8.

²⁵ Lutz, James M.-Lutz, Brenda J., Global Terrorism, Routledge 2004, s.9; Leong, s.26.

²⁶ Lutz-Lutz, s. 8 vd. Ayrıca bkz. Liang, s. 27, 28.

işlenmesi halinde, birinci maddede belirtilen amaçlarla hareket etmiş olması veya maddede sayılan araçları kullanması ve bir örgütsel faaliyette bulunması aranmaksızın terör suçu söz konusu olacaktır²⁷. Nitekim 29.6.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanunla değişik 3713 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinde yer verilen suçlar hangi maksatla işlenirse işlensin terör suçu sayılmıştır. Bunlar; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 302 (Devletin bütünlüğünü ve ülke birliğini bozmak), 307 (Askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma), 309 (Anayasayı ihlal), 311 (Yasama organına karşı suç), 312 (Hükümete karşı suç), 313 (Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyan), 314 (Silahlı örgüt), 315 (silah sağlama), 320 (Yabancı hizmetine asker yazma, yazılma) ile 310'uncu maddenin 1'inci fıkrasında (Cumhurbaşkanına suikast ve fiili saldırı) düzenlenen suç tipleridir.

İkinci kategoride yer alan ve çeşitli kanunlarda düzenlenen suçlar ise ancak 3713 sayılı Kanunun 1'inci maddesinde belirtilen amaç doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlenirse terör suçu olarak kabul edilecektir²⁸. Konuyla ilgili 3713 sayılı Kanunu'nun 4 üncü maddesinde; *"aşağıdaki suçlar 1 inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu sayılır:*

a) *Türk Ceza Kanununun 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 96, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 142, 148, 149, 151, 152, 170, 172, 173, 174, 185, 188, 199, 200, 202, 204, 210, 213, 214, 215, 223, 224, 243, 244, 265, 294, 300, 316, 317, 318 ve 319 uncu maddeleri ile 310 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan suçlar.*

b) *10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan suçlar.*

c) *31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110 uncu maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında tanımlanan kasten orman yakma suçları.*

ç) *10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.*

d) *Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde, olağanüstü halin ilanına neden olan olaylara ilişkin suçlar.*

e) *21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 inci maddesinde tanımlanan suç" denilmektedir.*

Bu noktada terörizm ile organize suç örgütleri arasındaki ayırım ve benzerliklere de değinmek gereklidir.

Özellikle mali açıdan, aşağıda izah edileceği üzere, terörün finansmanı çeşitli kaynaklardan sağlanmaktadır. Organize suç örgütleri, sadece yasa dışı kaynaklardan beslenmekte iken, terör örgütleri hem yasal hem de yasa dışı kaynaklardan mali güçlerini sağlayabilmektedirler²⁹. Bu durum ise terörün finansmanının hem tespitini güçleştirmekte hem de finans kaynaklarına ilişkin olarak alınabilecek ceza muhakemesi tedbirlerini zorlaştırmaktadır.

Organize suç örgütlerinin üyeleri, sağlamış oldukları yasa dışı gelirleri ortalamanın üzerinde bir yaşam sürdürmek için kullanırken, terör örgütlerinin üyeleri, ideolojik disiplinin güçlü olduğu hallerde, genellikle

²⁷ Zafer, s.124.

²⁸ Zafer, s.125.

²⁹ Bell, s.107.

ortalama bir yaşam sürmektedirler. Özellikle ideolojik disiplinin zayıflaması, terör örgütünü, organize suç örgütüne dönüştürebilmektedir³⁰.

Terör örgütleri, organize suç örgütlerinden amaçları açısından da farklılık göstermektedir. Organize suç örgütleri, suç işlemek suretiyle gelir elde etmek amacındadırlar ve bu noktada motivasyonları suç geliridir. Terör örgütleri ise çoğunlukla bir ideolojinin yayılması, toplumun veya rejimin zarar görmesi, korku ve gözdağı vermek gibi mali olmayan saiklere sahiptir. Bununla birlikte terör örgütleri, siyasi saiklerinin yanı sıra, yapılarını sürdürebilmek için mali kaynağa ihtiyaç duyarlar ve mali kaynağı da ele geçirmek isterler. Ancak mali motif, terör örgütleri için ikincil niteliktedir³¹.

Bununla birlikte, terör örgütleri ve organize suç örgütleri; lojistik ihtiyaçları, güvenilir hücre yapıları, güçlü bir merkezi liderliğin varlığı noktalarında birbiri ile benzerlik göstermektedir³².

3- Terörizmin Mali Kaynakları

Finans kaynakları terör örgütlerinin hayatlarını sürdürebilmeleri için gerekli yaşam kaynaklarıdır. Terörizm finanse edilmediği müddetçe, teröristler eğitilemez, saldırı planlayamaz, dünya üzerinde saldırı yapacakları yere ulaşamazlar³³.

Terör örgütünün hayatını sürdürebilmesi ve amaçlarına ulaşabilmesi için yapacağı eylemlerin mali karşılıkları diğer bir ifadeyle finansmanı, dört farklı kaynaktan sağlanmaktadır³⁴.

Terör örgütleri, öncelikle sempatizanları tarafından sağlanan yardımlarla ayakta kalırlar. Örneğin, El-Kaide terör örgütünün gelir kaynaklarının çoğunluğunun zengin sempatizanların yaptıkları bağışlar olduğu düşünülmektedir³⁵. Ülkemizde PKK terör örgütünün finans kaynaklarından birisinin de, gerek yurt içinden gerekse de yurt dışından bağış altında toplanan paralar olduğu bilinmektedir³⁶.

Terör örgütleri ikinci mali kaynağı ise suçtan elde ettikleri gelirlerdir³⁷. Gelir getirici herhangi bir suç, terör örgütüne mali kaynak yaratılabilmek amacıyla kullanılabilir. Kuzey İrlanda'da terörist organizasyonlar, hırsızlık, suç mahsulü eşyanın satılması, şantaj, sınır ötesi kaçakçılık gibi suçlarla kendilerine mali kaynak

³⁰ Bell, s.107; Liang, s.31.

³¹ Hardouin, Patrick-Weichhardt, Reiner, "Terrorist Fund Raising Through Criminal Activities", Journal of Money Laundering Control, Vol. 9, No. 3, 2006, s.305; Brooks, Richard C.-Riley, Richard A.-Thomas, Jason, "Detecting and Preventing the Financing of Terrorist Activities", The Journal of Government Financial Management, Spring 2005, Vol. 54, No.1, s.14.

³² Hardouin-Weichhardt, s.305.

³³ Rammel, Bill, "The Financial War Against Terrorism: The Contribution of Islamic Banking", RUSI Journal, Vol. 148, No. 3, Jun 2003, s.72.

³⁴ Bell, R.E., "The Confiscation, Forfeiture and Disruption of Terrorist Finances", Journal of Money Laundering Control, Vol. 7, No.2, Autumn 2003, s.106; Brooks-Riley-Thomas, terörizmin mali kaynaklarının altı başlık altında toplandığını belirtmektedir. Yazarlara göre; devletler tarafından verilen destekler, bireysel katkıda bulunanlar, şirketler tarafından yapılan katkılar, kar amacı gütmeyen işletmeler tarafından yapılan katkılar, devlet programları ve yasadışı kaynaklar, terör örgütünü finanse eden kaynaklar arasındadır. Bkz. Brooks-Riley-Thomas, s.14.

³⁵ Shelley, Louise, "Terörizmin Finansmanı", (Çev.:Hasan Sınar) Av. Dr. Şükrü Alpaslan Armağanı, Mayıs 2007, s.589,590.

³⁶ www.masak.gov.tr (erişim tarihi: 25.12.2007).

³⁷ Forman, Marcy M., "Combating Terrorist Financing and Other Financial Crimes Through Private Sector Partnerships", Journal of Money Laundering Control, Vol. 9, No. 1, 2006, s.113; Bell, s.106; Childs, s.46; Rammel, s.72.

yaratılmaktadırlar³⁸. PKK terör örgütü tarafından, özellikle uyuşturucu kaçakçılığı, silah ve canlı hayvan kaçakçılığı, tehdit gibi hukuka aykırı faaliyetler ile terörist faaliyetleri için destek oluşturulmaktadır³⁹. Ayrıca sigara, silah, mazot, değerli taşlar, altın, gümüş ve insan kaçakçılığı ile de Hamas, Hizbullah, PKK, IRA, Ermeni, Çeçen ve Gürcü paramiliter grupların uğraştığı ve bu faaliyetlerden gelir elde ettiği ifade edilmektedir⁴⁰.

Üçüncü olarak terör örgütleri yürüttükleri hukuka uygun ticari faaliyetler ile gelir sağlamaktadırlar⁴¹. Ticari faaliyetin başlangıç sermayesi hukuka uygun olabileceği gibi, yukarıda sayılan gelir kaynaklarından sağlanan gelirlerden de sermaye yaratılabilmektedir⁴². 11 Eylül olaylarının sorumlusu olarak kabul edilen El Kaide terör örgütünün, söz konusu eylemi planlamak için ihtiyaç duyduğu kaynağı, yasal işletmeler ve sempatanları tarafından yapılan bağışlardan temin ettiği ifade edilmektedir⁴³. Yasal faaliyetlerden kaynaklanan gelirlerin tespiti, yasa dışı faaliyetlerden kaynaklanana göre daha zordur.

Terör örgütlerinin dördüncü ve son kaynağı ise diğer devletler tarafından yapılan yardımlardır⁴⁴.

Terör örgütleri, amaçlarına ulaşabilmek için gerekli mali kaynağı sağlamada üç aşamalı bir süreç izlerler. İlk olarak, mali kaynağın kazanılması veya edinilmesi fiilleri gelir ki, söz konusu kaynak yukarıda izah ettiğimiz dört farklı şekilde temin edilebilmektedir. İkinci aşamada, edinilen mali kaynakların hareketi söz konusudur. Zira mali kaynağın edinildiği yer ile ihtiyaç duyulduğu yer büyük çoğunlukla birbirinden farklı olmaktadır ve kaynağın ihtiyaç duyulan yere nakli gereklidir. Terörist organizasyonlar bu aşamada, ticari ve mali işlemler vasıtasıyla kaynağı gizleyerek, alternatif bankacılık sistemleri vasıtasıyla kaynağın naklini sağlamaktadırlar. Son aşamada ise ihtiyaç duyulan yere nakledilen kaynağın, ihtiyaç duyulan zamana kadar muhafazası ve değerinin korunması yer almaktadır⁴⁵.

4- Tarihi Gelişim

Terörizmin tarihi kökenlerinin milattan önceye gitmesinden dolayı⁴⁶, terörizme malzeme ve para desteği sağlanması, başka bir anlatımla terörün finansmanına ilişkin eylemlerin de o tarihlerden beri söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte o dönemlerde terörün finansmanına ilişkin bir suçta rastlamamaktayız.

Kronolojik olarak bakılırsa 11 Eylül saldırılarına kadar ceza hukuku anlamında terörün finansmanı suçunu ülke mevzuatlarında görmek mümkün olmamaktadır. Ancak terörün finansmanının cezasız kaldığını söylemek mümkün değildir. Ceza kanunlarında yer alan iştirak kurumuna ilişkin genel hükümler terörün finansmanı suçunu cezalandırmak için kullanılmaktadır. Bununla birlikte Amerika'nın 1994 yılından beri mevzuatında terörizmin finansmanı ile ilgili hükümleri bulundurduğu belirtilmelidir⁴⁷.

³⁸ Bell, s.106; Forman, s.113; ayrıca bkz. Sokullu-Akinci, Füsün, "Terör, Suç Korkusu ve Terör Ekonomisi", Av. Dr. Şükrü Alpaslan Armağanı, Mayıs 2007, s.112,113.

³⁹ Passas, Nikos-Jones, Kimberly, "Commodities and Terrorist Financing: Focus on Diamonds", European Journal on Criminal Policy and Research, Vol. 12, 2006, s.2.

⁴⁰ Passas-Jones, s.1; Shelley, s.587-589.

⁴¹ Ayrıca bkz. Shelley, s.589 vd.

⁴² Bell, s.106.

⁴³ Childs, David, "Combating Terrorist Financing: A Key Aspect of the War on Terrorism", The Officer, Vol. 81, No. 9, Nov 2005, s.45; Shelley, s.589, 590.

⁴⁴ Bell, s.107.

⁴⁵ Forman, s.113.

⁴⁶ Zafer, s.12. Ayrıca bkz. Alpaslan, s.21 vd.

⁴⁷ Breinholt, Jeff, "What is Terrorist Financing?", United States Attorneys' Bulletin, July 2003, s. 7.

Terörizmin finansmanının bağımsız bir suç olarak kabulünden önce, kara para aklama suçuna ilişkin hükümlerin, terörizmin finansmanı eylemlerine de uygulandığı görülmektedir. Ancak aşağıda izah edeceğimiz üzere, terörizmin finansmanının yasal gelirlerden sağlanması durumunda, bu sistemin benimsenmesi terörizmi finanse eden eylemlerin cezasız kalmasına yol açabilecektir. Zira kara para aklama suçunda, aklamaya konu teşkil eden gelirlerin öncül suçlardan elde edilmesi gereklidir⁴⁸. Terörizmin finansmanı eylemlerine kara para aklama hükümlerinin uygulandığı ülkelere örnek olarak Singapur'u verebiliriz.

11 Eylül saldırılarından sonra birçok ülkenin mevzuatlarını yenilediği ve terörizmin finansmanını bağımsız bir suç olarak düzenlediği görülmektedir. Örneğin, 5 Haziran 2002 tarihli Terörün Finansmanının Suç Haline Getirilmesi Kanunu ile Japonya, 12 Mart 2002 tarihli Terörün Finansmanının Önlenmesi Kanunu ile Avusturya, 2003 tarih ve 5763 sayılı Terörün Finansmanının Önlenmesi Kanunu ile İsrail, terörün finansmanını bağımsız bir suç haline getirmişlerdir.

Ülkemizde 5532 sayılı Kanun'un kabulüne kadar bağımsız bir terörün finansmanı suçu bulunmamakta idi. İştirake ilişkin hükümler ile örgüt üyelerine yardım ve desteğe ilişkin TMK'nda yer alan düzenlemeler terörün finansmanı suçu için de uygulanmakta idi.

5- Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklanması Suçu İle İlişkisi

Terörün finansmanı, bireysel teröristlere veya terörist organizasyonlara, eylemleri için para veya malzeme sağlamaktır. Bu mali destek terörist örgütlerin silah alımında, iletişim sistemlerinin temininde, eğitimlerinde ve örgüt elemanlarının hayatlarının idamesinde kullanılmaktadır. Kara para aklama suçundan farklı olarak terörün finansmanında sağlanan para veya malzeme yasal kaynaklardan elde edilmiş de olabilir⁴⁹. Bu açıdan bakıldığında, kara para aklamada, suça konu olan malvarlığının nereden geldiği, terörün finansmanında ise nereye gittiği önemlidir.

Terörist organizasyonlar, özellikle yasa dışı kaynaklardan elde ettikleri gelirleri gizlemeye, söz konusu gelirlere yasal bir gelir görüntüsü vermeye çalışmaktadırlar⁵⁰. Bu noktada, terörist organizasyonlar, finans kaynaklarını gizlemek için aklama fiillerine ihtiyaç duymaktadır. Bununla birlikte, yasal kaynaklardan sağlanan gelirlerin de, orijinal kaynaklarını gizlemek, bağışısını ve mali kaynağı sağlayan kişi ve grupların, terörist organizasyonla olan ilişkisini saklı tutmak amacı ile aklama fiillerine başvurulduğu da bilinmektedir⁵¹.

2001 yılının Şubat ayında Amerikan adli makamlarının El-Kaide ile ilgili yürüttükleri soruşturmalarda, terör örgütünün mali kaynaklarına ilişkin edindikleri bilgiler, terörist organizasyonların, aklama yöntemlerini sıklıkla kullandığını göstermektedir. Bu kapsamda; El-Kaide'nin İsviçre, Karayip Adaları gibi kıyı bankacılığı merkezlerinde çok sayıda hesabı bulunması, bir Sudan bankasının kısmi sahipliği için yüksek bir bedel ödemesi,

⁴⁸ Kara para aklama suçu ile ilgili detaylı bilgi için bkz. **Değirmenci, Olgun**, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu (Kara Para Aklama Suçu), İstanbul 2007.

⁴⁹ **Ali, Shazeeda**, "Jamaica: "shhh...it's Secret Money": Lawyers, Money Laundering and Terrorist Financing", Journal of Money Laundering Control, Vol. 9, No.3, 2006, s. 272; **Keyes, Darren**, "Protecting the Peace While Profiting the Poor: Microfinance and Terrorist Financing Regulation", Law and Business Review of the Americas, Vol. 12, No. 4, Fall 2006, s.546.

⁵⁰ **Bell**, s.107; **Araujo, R.A.**, "The Effects of Money Laundering and Terrorism on Capital Accumulation and Consumption", Journal of Money Laundering Control, Vol. 9, No.3, 2006, s.265.

⁵¹ **Bell**, s.107.

yardım kuruluşlarını mali kaynaklarını gizlemek için kullanması, alternatif bankacılık sistemlerini⁵² (özellikle hawalayı⁵³) yoğun şekilde kullanması, nakit paranın fiziksel hareketine sık sık başvurması ve yüksek değerli madenlerden altını kullanması, söz konusu terör örgütünün aklama fiilleri ile ne kadar iç içe olduğunu göstermektedir⁵⁴.

Terörist organizasyonlar aklama fiillerine çoğunlukla, yasa dışı elde edilen gelirlerin, yasal işletmeler için sermaye olarak kullanılmasında ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durumda, yasa dışı kaynaktan gelen fonların kaynağını gizlemek ve yasal bir fon görüntüsü vermek zorunluluğu doğmaktadır⁵⁵. Bu amaçla da, internet bankacılığı ve kıyı bankacılığı sıklıkla kullanılmaktadır.

Amerika'da yapılan bir çalışmada, terör örgütlerine ait banka hesaplarına ilişkin özellikler ortaya çıkarılmıştır. Buna göre terör örgütüne ait hesaplarda, hesap sahibinin faaliyet alanı çoğunlukla öğrenci olarak görülmekte, hesaplar ABD'ne girişten itibaren 30 gün içinde açılmakta, açık hesaplarda çoğunlukla banka kartları kullanılmakta, adres genellikle posta kutusu gibi sabit olmayan bir adresi göstermekte veya sık sık değişmekte, hesaplar genellikle nakit ile açılmakta ve nakit değeri 3.000-5.000 dolar arasında değişmekte, günlük harcamalara ilişkin kayıtlar çoğu zaman görülmemekte, kira, otomatik ödeme, sigorta gibi harcamalar bulunmamakta, banka kartı ile yüksek oranda para çekilmekte, çek kullanımını çok düşük düzeyde kalmaktadır⁵⁶.

6-Terörün Finansmanı Eyleminin Müstakil Bir Suç Haline Getirilmeden Cezalandırılabilirliği

Terörün finansmanının müstakil bir suç olarak düzenlenmeden de hukukumuzda cezalandırılabilir bir fiil olduğunu belirtmek gerekir. Zira örgüt kurma suçuna ilişkin TMK. ve TCK. düzenlemeleri ile TCK.'nın iştirake ilişkin hükümleri fiilin yaptırma bağlanmasına imkan vermektedir. Gerçekten 3713 sayılı TMK.'nın 5532 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesinde; *“cebiri ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütünü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanunu'nun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır (...)*” denilmektedir. TCK.'nın 314 üncü maddesinde de devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suç işlemek amacıyla silahlı örgüt kuran, yöneten ve üye olanın cezalandırılacağı hükme bağlanmış ve suç işlemek için örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümlerin, bu suç açısından da uygulanacağı belirtilmiştir. Örgüt kurma suçuna ilişkin genel düzenleme mahiyeti taşıyan TCK.'nın 220 nci maddesinin 6 ncı fıkrasında ise, *“örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin”* örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Esasen örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olarak, örgütün faaliyetlerine yardım eden kimsenin örgüt üyesi olarak sorumlu tutulacağından şüphe bulunmamaktadır.

Tüm bu düzenlemeler çerçevesinde terör örgütüne fon sağlayarak yardım etmenin, terör örgütüne üye olmak fiilinden dolayı sorumluluğu gündeme getireceği muhakkaktır. Bununla birlikte terör örgütünün

⁵² *“Alternatif havale sistemleri (alternative remittance systems) dünyanın birçok bölgesinde kullanılan, geleneksel ve işletiminde etnik bir yapı barındıran, karşılıklı güven ilişkilerine dayanan, bu güven ilişkisinden dolayı arkasında yazılı bir delil bırakmayan, bankacılık sistemindeki işlem usullerine tabi olmayan fon transfer sistemleridir”* . Geniş bilgi için bkz. **Değirmenci**, s.78 vd.

⁵³ Arapça bir kelime olan ve değişme, dönüşüm anlamına gelen hawala, alternatif havale sistemidir. Bkz. **Değirmenci**, s.87 vd.

⁵⁴ **Bell**, s.107.

⁵⁵ **Childs**, s.113.

⁵⁶ **Brooks-Riley-Thomas**, s.16.

varlığından haberdar olmaksızın bir terör suçunun işlenmesine fon sağlayarak yardım eden kişinin, örgütün üyesi olarak değil, fakat TCK.'nın iştirake ilişkin hükümleri çerçevesinde işlenen suçun şeriki olarak cezalandırılacağını belirtmek gerekir.

Yukarıda açıkladığımız yasal düzenlemelere rağmen, terörün finansmanına ilişkin olarak TMK.8'de özel bir düzenlemeye yer verilmesini olumlu karşılamaktayız. Bu düzenleme ile kısmen veya tamamen bir terör suçunun işlenmesine bilerek ve isteyerek fon sağlayan kişi, başka hiçbir koşulun varlığı aranmaksızın terör örgütü üyesi olarak cezalandırılacaktır. Hatta fon kullanılmamış olsa dahi, failin cezalandırılması yoluna gidilecektir.

7-Terörün Finansmanı Suçu İle İlgili Uluslararası Düzenlemeler

11 Eylül saldırılarına kadar Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan terörün finansmanı ile ilgili uluslararası enstrümanları aşağıdaki gibi belirtmek mümkündür:

1999 tarihli New York'ta imzalanan Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi; 1999 Ekim'de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen Afganistan'da Taliban tarafından kontrol edilen veya Taliban'ın sahip olduğu malvarlıklarının dondurulması hakkındaki 1267 sayılı karar ve 1999 Aralık'ta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen El Kaide ve Usame Bin Ladin'in malvarlıklarının dondurulması hakkındaki 1333 sayılı karardır. Aynı kararlar, 2001 yılında 1390 ve 2003 yılında 1453 sayılı kararlarla yenilenmiştir⁵⁷.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından 28 Eylül 2001 tarihinde kabul edilen, terörist eylemlerin sebep olduğu uluslararası güvenlik ve barışa karşı tehditler konulu Karar, terörün finansmanının engellenmesine yönelik en önemli hukuksal araçlardan birisidir. 2001 tarihli 1373 sayılı Karar, bir dizi önlemlerin bulunduğu üç ana başlığı içermektedir. Bu ana başlıklardan ilk ikisi üye devletleri bağlayıcı etki doğururken, üçüncü başlıkta tavsiyeler bulunmaktadır. Birinci başlıkta üye devletlerden terörün finansmanının engellenmesi, terörün finansmanını suç haline getirilmesi, teröristlerin veya onlar tarafından kontrol edilen işletmelerin malvarlıklarının dondurulması istenmektedir. İkinci grupta, terörist eylemlerin desteklenmemesi, erken ikaz ve bilgi değişimini de içeren, terörist faaliyetlerin engellenmesi için gerekli tedbirlerin alınması, kendi yargı alanlarında terörist eylemlerin icrasının veya planlanmasının veya finanse edilmesinin önüne geçilmesi gibi bir takım önlemleri almak ile üye devletler yükümlü kılınmıştır⁵⁸.

Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Engellenmesi Sözleşmesi⁵⁹, taraf devletler için üç ana yükümlülük getirmektedir. Öncelikle, taraf devletler, ceza mevzuatlarında terörün finansmanını suç olarak düzenlemelidirler. İkinci olarak, Sözleşme tarafından düzenlenen hususlarda, diğer devletler ile geniş bir işbirliği yapmalı ve adli yardımlaşmaya önem vermelidirler. Son olarak, terörist eylemlerin finansmanının tespiti, belgelenmesi ve bildirilmesinde, mali kurumların rolünü düzenleyen hükümlere riayet etmelidirler⁶⁰.

⁵⁷ Rammel, s. 73.

⁵⁸ Gottselig-Gleason, s.17; 1373 sayılı karar için bkz. <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/557/43/PDF/N0155743.pdf?OpenElement> (erişim Tarihi: 27.11.2007); Phillips, Alyssa, "Terrorist Financing Laws Won't Wash: It Ain't Money Laundering", University of Queensland Law Journal, Vol. 23, No. 1, 2004, s.91.

⁵⁹ 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan Sözleşme, Türkiye tarafından 27 Eylül 2001 tarihinde imzalanmış, 10.01.2002 tarih ve 4738 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuştur.

⁶⁰ Gottselig-Gleason, s.5.

Terörün finansmanına yönelik tavsiye niteliğinde kararlar alan diğer bir uluslararası kuruluş ise Mali Eylem Mücadele Grubu (MEMG- Financial Action Task Force-FATF)'dur. Türkiye'nin de üye olduğu MEMG, G-7 ülkeleri tarafından 1989 yılında Paris'te oluşturulmuştur. 11 Eylül saldırılarının ardından 29-30 Ekim 2001 tarihlerinde Washington'da toplanan Grup, sekiz özel tavsiye kabul etmiştir.

Terörün finansmanının suç olarak düzenlenmesinin yanı sıra, bu fiilin tespitine yönelik önlemleri de içeren sekiz özel tavsiye kısaca şu şekildedir;

-Terörün finansmanına ilişkin Birleşmiş Milletler Kararları ile Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesinin imzalanması ve onaylanması,

-Terör eylemlerinin ve terörist organizasyonların ve terörün finansmanının suç haline getirilmesi,

-Terörist malvarlıklarının dondurulması ve müsadere edilmesi,

-Terörizm ile bağlantılı şüpheli işlemlerin bildirilmesi,

-Diğer ülkelere terörün finansmanının önlenmesi konusunda mümkün olan en fazla yardımın sağlanması,

-Kara para aklamaya yönelik tedbirlerin tüm alternatif havale sistemlerine uygulanması,

-Online bankacılık uygulamalarında "müşterini tanı" prensibinin sıkı bir şekilde uygulanması,

- Özellikle kar amacı gütmeyen organizasyonların, terörün finansmanı amacıyla kötüye kullanılmasının önlenmesi⁶¹.

8- Mukayeseli Hukukta Terörün Finansmanı Suçu

Mukayeseli hukukta, terörün finansmanı suçunun düzenlenmesi ile ilgili iki eğilim göze çarpmaktadır. Bazı ülkeler terörün finansmanı suçunu genel ceza kanunlarında düzenlemişlerdir. Bunlara örnek olarak İspanya (Ceza Kanununun 515.2 maddesi), Çin (Ceza Kanununun 120'nci maddesi) ve Danimarka (Ceza Kanunu'nun 114a maddesi) gösterilebilir.

İkinci eğilim ise terörün finansmanı suçunu özel bir ceza kanununda düzenlemektir. Bu eğilimi benimseyen ülkelere İrlanda (Cezai Adalet Kanunu'nun 13'üncü kısmı), Japonya (5 Haziran 2002 tarihli Terörün Finansmanının Suç Haline Getirilmesi Kanunu⁶²), Avusturya (12 Mart 2002 tarihli Terörün Finansmanının Önlenmesi Kanunu⁶³), İsrail (2003 tarih ve 5763 sayılı Terörün Finansmanının Önlenmesi Kanunu⁶⁴) örnek olarak verilebilir.

Aşağıda çeşitli ülke mevzuatlarında eylemin ne şekilde yaptırıma bağlandığını inceleyeceğiz.

A- Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletlerinde terörün finansmanı ile mücadele politikası temel olarak üç kulvarda yürütülmektedir. Bunlar, mali kaynakların tespiti, mali kaynakların dağıtılması ve mali kaynağın

⁶¹ **Gottselig-Gleason**, s.26; MEMG ve tavsiyeleri ile ilgili açıklamalar için ayrıca bkz. **Jayasuriya, Dayanath**, "Money Laundering and Terrorism Financing: The Role of Capital Market Regulators", Journal of Financial Crime, Vol. 10, No.1, s. 30.

⁶² **Kishima, Koji**, "Japan's Efforts in the Global Fight Against Money Laundering and Terrorist Financing", Journal of Money Laundering Control, Vol. 7, No. 3, s. 261.

⁶³ **Latimer, Paul**, "Bank Secrecy in Australia: Terrorism Legislation as the New Exception to the Tournier Rule", Journal of Money Laundering Control, Vol. 8, No.1, s.59.

⁶⁴ **Plato-Shinar, Ruth**, "The Israeli Legislation Against Terrorist Financing", Journal of Financial Crime, Vol. 11, No. 4, May 2004, s.372.

engellenmesidir. Kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimleri, terörü finanse edenleri tespit etmek ve malvarlıklarını engellemek için birbirleri ile koordineli olarak çalışmaktadırlar⁶⁵.

Terörün mali desteğinin kesilmesi için Amerikan yönetiminin 11 Eylül'den bu yana birçok önlem almıştır. 13224 numaralı Uygulama Emri (Executive Order) ile teröre mali destek sağlayan kurumların belirlenerek malvarlıklarının dondurulması sağlanmıştır. Bu kapsamda, 2003 yılına kadar 321 kurumun malvarlığı dondurulmuştur⁶⁶.

Kamuoyunca Patriot Act olarak da bilinen 2001 tarihli "The Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tool Required to Intercept and Obstruct Terrorism" Kanunu ile 13224 tarihli Uygulama Emrindeki mevcut hukuksal yetki, terörizmin mali ilişkilerinin dağıtılmasını da içerecek şekilde genişletilmiştir⁶⁷.

2001'den önce, terörün finansmanını suç haline getiren, terörist gruplara maddi materyal desteği sağlanmasını yasa dışı ilan eden ve terör eylemlerine mali destek sağlayan kişilerin soruşturulmasını ve kovuşturulmasını sağlayan Kanunlar 1994 tarihli 18 USC Kısım 2339A ve 1996 tarihli 18 USC Kısım 2339B idi. Terörizmin Finansmanının Engellenmesi Sözleşmesinin Uygulama Kanunu ile terörün finansmanının suç haline getirilmesini düzenleyen 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Engellenmesi Sözleşmesi yürürlüğe konmuş ve eyaletlere, terörün finansmanını yasa dışı hale getirmeleri zorunluluğu yüklenmiştir⁶⁸. Hemen belirtelim ki, 1994 yılından önce Amerika'da, terörün finansmanı suçuna, kara para aklama suçu ile ilgili hükümler uygulanmaktaydı⁶⁹.

18 USC § 981 (a) (1) (G) uyarınca, terörist organizasyonlara ait olan malvarlıkları, ister suçtan kaynaklınsın ister yasal bir faaliyetten elde edilsin müsadere edilecektir. 18 USC § 2339 A, bir terörist eylemi finanse etmekte kullanılacağını bilerek bir kişiye para göndermeyi suç haline getirmiştir⁷⁰. 2339 A'da düzenlenen suçun oluşması için failin, terörist bir organizasyona veya onun adına para gönderdiğini bilmesi gereklidir. Bilme unsurunun ispatının güç olmasından dolayı söz konusu hüküm doktrinde eleştirilmiştir⁷¹. 18 USC § 2339 B ise otuz altı adet terörist organizasyonu içeren listede yer alan terörist organizasyonlardan birine para veya diğer malzemeyi⁷² vermeyi suç haline getirmektedir. Suçun, teşebbüs halinde kalması veyahut suçun işlenmesine yardım edilmesi durumunda da, tamamlanmış suçun cezası olan 15 yıldan az olmamak üzere hapis

⁶⁵ Childs, s.46.

⁶⁶ Childs, s.46.

⁶⁷ Childs, s.46; Cassella, Stefan D., "Terrorism and the Financial Sector: Are the Right Prosecutorial Tools Being Used?", Journal of Money Laundering Control, Vol. 7, No. 3, s. 282.

⁶⁸ Childs, s.46; Breinholt, s. 7.

⁶⁹ Breinholt, s.7.

⁷⁰ Kanunun bu hükmü, New Jersey'de bulunan ticari havalimanlarını vurmak amacıyla omuzdan atılan karadan havaya füzeleri ülkeye getirmek için gerekli işlemleri yapmaktan dolayı Hemant Lakhani adlı bir silah taciri hakkında dava açılması için kullanılmıştır. Bkz. Bell, s. 282.

⁷¹ Cassella, s.282.

⁷² Kanun metninde "material support" olarak ifade edilen malzeme desteğine hangi malzemelerin dahil olduğu, PATRIOT Act ile değişikliğe uğrayan 18 USC § 2339 A'da tanımlanmıştır. Buna göre; "nakit veya parasal araçlar veya hisse senetleri, mali hizmetler, kalacak yer, eğitim, uzman tavsiyesi ve yardımı, güvenli yer, sahte doküman ve kimlik, haberleşme araçları, kolaylık araçları, silahlar, öldürücü malzemeler, patlayıcılar, personel, nakil ve ilaç ve dini malzemeler hariç olmak üzere diğer fiziksel varlıklar" malzeme desteğine dâhildir. Bkz. Breinholt, s.12.

cezası ile cezalandırılmaktadır. Bununla birlikte, sağlanan para veya malzeme desteği sonucunda yapılan eylem herhangi bir kişinin ölümüne sebep olmuşsa verilecek ceza müebbet hapis cezasıdır⁷³. 18 USC § 2339 B’de yer alan suçun oluşumu için iddia makamının, gönderilen para veya malzemenin terör faaliyetlerinde kullanıldığını veya failin bunu bildiğini ispatlamasına gerek yoktur. Listede yer alan örgütlere para veya malzeme vermek suçun oluşumu için yeterlidir⁷⁴.

18 USC § 1956 (a) (2) (A), terörün finansmanı ile mücadelede kullanılan hükümlerden birisidir. Ters kara para aklama olarak da isimlendirilen söz konusu hüküm, ABD’nin dışına, başka herhangi bir suç desteklemek için para gönderilmesini suç olarak düzenlemektedir. Gönderilen paranın, suçtan elde edilen bir gelir olmasına gerek yoktur. Yapılan işlemin, gelecekte işlenecek herhangi bir suç için finans sağlamak amacıyla yapılmasının ispatı, suçun oluşumu için yeterlidir⁷⁵.

B-Singapur

Singapur, terörün finansmanı ile ilgili mevzuatı birçok hukuksal araçtan oluşan ülkelerden biridir ve bu açıdan incelenmesi yerinde olacaktır. 11 Eylül saldırılarından ve Singapur’da meydana gelen bir dizi terör eyleminden sonra, terörün finansmanının önlenmesi için bir dizi düzenleme yapılmıştır. Bunlar⁷⁶;

a) 2001 tarihli Birleşmiş Milletler Kanunu; Konsey üyesi olarak Singapur’un, Konsey kararlarının yerine getirilmesine dair yükümlülüklerini tamamlamak için gerekli hukuksal altyapıyı oluşturmak amacıyla çıkarılmıştır.

b) 2001 tarihli Birleşmiş Milletler (Anti Terörizm Önlemleri) Düzenlemeleri; Birleşmiş Milletler Kanunu’nun 2’nci maddesine uygun olarak Konseyin 1373 ve 1390 sayılı Kararlarını uygulamaya koymak için çıkarılmıştır.

c) Singapur Parasal Otoritesi Düzenlemesi (the Monetary Authority of Singapore); Birleşmiş Milletler düzenlemelerinin mali kurumlara da uygulanabilmesi amacıyla çıkarılmıştır.

d) Terörizm (Finansmanın Önlenmesi) Kanunu; Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi’nin yürürlüğe konabilmesi ve Singapur’da bu fiilin önlenmesi amacıyla çıkarılmıştır.

Singapur’da birçok eyalette, terörün finansmanı, kara para aklama suçuna ilişkin hükümlerle cezalandırılmaktaydı. Bununla birlikte, kara para aklamaya ilişkin hükümler çoğu zaman terörün finansmanına ilişkin eylemleri cezalandırmakta yetersiz kalmaktaydı. Örneğin uçak kaçırma eylemi, Singapur Yolsuzluk, Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı ve Diğer Ağır Suçlar Kanunu’na göre öncül suçtur. Yani, uçak kaçırma suçundan elde edilen gelirlerin aklanması, kara para aklama suçunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla bir mali kuruluşun, uçak kaçırma suçundan elde edilen gelirleri bankacılık sistemine sokması suç olacaktır. Ancak aynı mali kuruluşun, yasal yollardan elde edilen geliri, uçak kaçırma için kullanacak bir müşteriye vermek suretiyle mali hizmet sağlaması suç olmayacaktır⁷⁷.

Singapur’da altı farklı terörün finansmanı suçu bulunmaktadır. Bunlar;

a) Bir terörist eylemin yapılması için fon sağlamak veya fon toplamak,

⁷³ Breinholt, s.9.

⁷⁴ Cassella, s.283.

⁷⁵ Cassella, s.283; Breinholt, s.8.

⁷⁶ Liang, Tan Sin, “The Threat of Terrorism and Singapore’s Legislative Response to Terrorism Financing”, Journal of Money Laundering Control, Vol. 7, No.2, Autumn 2003, s.140.

⁷⁷ Liang, s.141.

b) Terörist bir organizasyonun sahip olduğu veya böyle bir organizasyon tarafından kontrol edilen malvarlığı ile ilgili işlemler yapmak (terörist organizasyon için para transferi yapmak),

c) Terörist malvarlığı ile ilgili bir mali işlem yapmak veya böyle bir mali işlemi kolaylaştırmak (terörist organizasyon için teminat mektubu veya çek vermek gibi),

d) Terörist malvarlığı veya herhangi bir terörist yararına mali bir hizmet sağlamak veya mali hizmet ile bağlantılı bir hizmet sunmak (bir avukatın terörist organizasyon adına banka hesabı açması gibi),

e) Yasaklanan bir kişi yararına fon veya ekonomik kaynak sağlamak, mali veya mali hizmet ile bağlantılı bir hizmet sunmak (banka için terör şüphelisi adına hesap açmak gibi),

f) Bir terörist eylemi gerçekleştirmek veya kolaylaştırmak amacıyla malvarlığına sahip olmak veya söz konusu malvarlığını kullanmaktır⁷⁸.

C- Birleşik Krallık

Birleşik Krallığın terörün finansmanı ile mücadele mevzuatı üç farklı düzenlemeden oluşmaktadır. Bunlar; a) 2000 tarihli Terörizm Kanunu, b) 2001 tarihli Anti-Terörizm, Suç ve Güvenlik Kanunu, c) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1373 ve 1390 sayılı Kararlarını Uygulama düzenlemeleridir⁷⁹. Birleşik Krallığın, 2000 tarihli Terörizm Kanunu'nda, birden fazla terörün finansmanı suçu yer almaktadır.

Öncelikle, terörizmin mali kaynağını artırmayı hedefleyen, terör örgütleri için para temin etmek, başkalarını para temin etmesi için ikna etmek ve terör örgütleri için para almak suç olarak düzenlenmiştir.

İkinci olarak, terör örgütleri adına para veya diğer malvarlıklarını kullanmak ve sahipliğinde bulundurmamak da, terörün finansmanı olarak kabul edilmiş ve suç haline getirilmiştir.

Üçüncü olarak terörizm maksadıyla kullanılacak veya kullanılması ihtimali bulunduğunu bilerek veya makul şüpheye sahip olarak başkası için para ve malvarlığını bulunur hale getirme işlemine girişmek suç olarak düzenlenmiştir.

Dördüncü olarak terörist malvarlığının başkası adına veya başkası tarafından kontrol etme veya herhangi bir şekilde elinde bulundurma faaliyetlerini kolaylaştırmaya girişmek suç haline getirilmiştir. Bu suç ile suçlanan kişi, yapılan işlemlerin terörist malvarlığı ile bağlantılı olduğunu bilmediğini veya makul bir şüpheye sahip olması için herhangi bir sebebin bulunmadığını iddia edebilir⁸⁰.

Birleşik Krallık'ta, terörün finansmanı suçunun Birleşik Krallık sınırları içerisinde işlenmesine gerek yoktur. Bu kapsamda yargı bölgesi çok geniş olarak düzenlenmiştir. Birleşik Krallık dışında herhangi bir fiil gerçekleştiren kişi, eğer bu fiili Birleşik Krallık'ta gerçekleştirseydi, fiilin Terörizm Kanununun 15-18'inci alt kısımlarına göre suç oluşturması gerekiyorsa, cezai açıdan Birleşik Krallık dışında gerçekleştirdiği eyleminden dolayı da sorumlu olacaktır⁸¹.

Herhangi bir ticari işlem, mesleki ve ticari ilişki esnasında, başka birinin Terörizm Kanunu'nun 15-18'inci alt kısmında yazılı suçlardan birini işlediği yönünde bir şüphe veya inanca sahip olan kişinin, bu durumu kolluk kuvvetlerine bildirmemesi ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir⁸².

⁷⁸ Liang, s.142.

⁷⁹ HM Treasury, Combating the Financing of Terrorism, A Report on UK Action, October 2002, s.9.

⁸⁰ Bell, s.109.

⁸¹ Bell, s.109.

⁸² Bell, s.109.

Terörizm Kanunu'nda, "terörist malvarlığı", geniş tanımlanmıştır. Bu kapsamda; a) Terörizm amacıyla kullanılan olası para veya diğer malvarlıkları, b) Terörist bir eylemin işlenmesinden elde edilen gelirler, c) Terörizm maksadıyla yapılan eylemlerden elde edilen gelirler, terörist malvarlığı olarak tanımlanmıştır. Bu tanım gereğince, yabancı bir ülkede bulunan destekçileri tarafından terörist organizasyona bağışlanan malvarlıkları ile terörün finansmanı amacıyla işlenen suçlardan elde edilen paralar da, terörist malvarlığı olarak kabul edilecektir⁸³.

2001 tarihli Anti-Terörizm, Suç ve Güvenlik Kanunu ile kolluk kuvvetlerine geniş yetkiler tanınmıştır. Bu yetkiler şunlardır; a) Birleşik Krallıkta herhangi bir yerde bulunan teröristlere ait nakit paraların yakalanması, b) Soruşturmanın başında, henüz kovuşturmaya başlanmamışken terörist fonları dondurmak, c) Terörizme yardımcı olan hesapların izlenmesi, d) Fonlarının terörizm için kullanıldığına dair bilgi, şüphe ve şüphe için makul sebeplerin bulunması durumunda mali kurumlarda çalışan kişilere, bildirim yükümlülüğünün getirilmesidir⁸⁴.

D-Portekiz

Terörün finansmanı suçu, Portekiz Ceza Kanunu'nun 300 ve 301'inci maddelerinde düzenlenmiştir. 2003 tarih ve 52 sayılı Kanun ile Avrupa Birliği'nin 2002/475/JHA sayılı Çerçeve Kararı, Portekiz hukuk sistemine entegre edilmiştir. Portekiz hukukunda, terörün finansmanı suçu, aynı zamanda öncül suç olarak düzenlenmiştir. Bunun doğal sonucu olarak, terörün finansmanından elde edilen gelirler üzerinde gerçekleştirilen eylemler, kara para aklama suçuna sebebiyet verecektir⁸⁵.

52 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine göre, bir terörist gruba, organizasyona, örgüte katkıda bulunan veya ona fon sağlayan veya onlara katılan veya destekleyen kişiler cezalandırılır.

Portekiz hukukunda, terörizme sağlanan mali kaynağın yasadışı veya yasal yollardan kazanılması arasında bir fark olmadığı gibi, sağlanan mali desteğin belli bir eylem için sağlanması veya sağlandığı eylemin gerçekleştirilmesinin de bir önemi bulunmamaktadır.

Portekiz Ceza Kanunu'nun 22 nci maddesi gereğince, terörizmi finanse etmek amacıyla fon toplanması durumunda terörün finansmanına teşebbüs veya hareketin durumuna göre hazırlık hareketi oluşacaktır. Bununla birlikte 52 sayılı Kanunda terörün finansmanı suçunda hazırlık hareketlerinin de cezalandırılacağı açıkça belirtilmiştir⁸⁶.

Terörün finansmanı suçunun oluşması için gerekli olan fon kavramı, Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanı Sözleşmesinin 1'inci maddesinde olduğu gibi tanımlanmıştır.

Terörün finansmanı suçu kasten işlenebilen bir suçtur ve suçun taksirli hali Portekiz mevzuatında suç olarak düzenlenmemiştir. Portekiz hukukuna göre terörün finansmanı suçu gerçek kişiler tarafından işlenebileceği gibi tüzel kişiler tarafından da işlenebilir. Tüzel kişilerin cezai sorumluluğunun gerekeceği de 52 sayılı Kanunda ifade edilmiştir⁸⁷.

E-Norveç

⁸³ Bell, s.110.

⁸⁴ HM Treasury, s. 27.

⁸⁵ Financial Action Task Force, Third Mutual Evaluation Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Portugal, 13 Ekim 2006, s.39. (FATF, Portugal olarak anılacaktır)

⁸⁶ FATF, Portugal, s.39.

⁸⁷ FATF, Portugal, s.40.

Terörün finansmanı suçu Norveç Ceza Kanunu'nun 147b maddesinde düzenlenmektedir. Norveç kanun koyucusu, 147a maddesinde terörist eylemleri, Ceza Kanunu'nun farklı maddelerine yaptığı göndermelerle tanımladıktan sonra, takip eden maddede söz konusu terörist eylemler için mali destek sağlanmasını cezalandırmıştır. 147a maddesine göre; bu madde hükümlerine göre terörist eylemlerde veya bu maddeyi ihlal eden herhangi bir eylemde tamamen veya kısmen kullanılacağı niyetiyle fon veya diğer finansal varlıkları toplayan veya edinen kimse on yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır⁸⁸.

Aşağıda yer alan kişiler için fon veya mali varlık temin eden veya diğer mali hizmet yapan kişiler de on yıla kadar hapis cezası alacaktır;

- a) 147a maddesinde bahsi geçen eylemleri işleyen veya işlemeye teşebbüs eden kişi ve örgüte,
- b) (a) alt bendinde bahsi geçen kişinin sahip olduğu veya kişi tarafından kontrol edilen örgüte,
- c) (a) ve (b) alt bentlerinde bahsi geçen kişi veya örgütün yönetiminde veya onun adına hareket eden kişi veya örgüte⁸⁹.

Son olarak belirtelim ki, Norveç Hukuku'nda terörün finansmanı suçuna her türlü iştirak de aynı ceza ile karşılanmıştır⁹⁰.

F- Avustralya

Avustralya, 2002 Temmuzunda yürürlüğe giren Terörün Finansmanının Önlenmesi Kanunu ile mevzuatında önemli değişiklikler yapmıştır. Bu değişikliklere 1995 tarihli Ceza Kanunu'nda yapılan düzenlemeler de dâhildir⁹¹.

Avustralya Ceza Kanununda, terörün finansmanı ile bağlantılı birden fazla suç vardır. Avustralya Ceza Kanunu'nun 102.6'ncı maddesi bir terörist organizasyondan fon almayı veya bir terörist organizasyona fon vermeyi cezalandırmaktadır. 102.6'ncı maddede düzenlenen suç, hem kasten hem de dikkatsizlikle işlenebilen bir suçtur. Failin, terörist organizasyon olduğunu bilerek fon temin etmesi veya örgütten fon alması 25 yıl hapis cezasını gerektirirken, dikkatsizlik sonucu fon edinmesi veya fon sağlaması 15 yıl hapsi gerektirmektedir⁹².

Ceza Kanunu'nun 103.1'inci maddesinde ise bir terörist eylemde kullanılacağı veya terörist eylemi kolaylaştıracağı kastı ile fon sağlayan veya fon toplayan kişi ömür boyu hapis cezası ile cezalandırılacaktır. Eğer kişi dikkatsizlikle terörist bir eylemde kullanılacak veya terörist eylemi kolaylaştıracak fonu temin ederse aynı şekilde cezalandırılacaktır⁹³.

Terörün finansmanı suçunun oluşması için toplanan veya sağlanan fonların bir terörist eylemde kullanılmasına gerek yoktur. Terörist eylem gerçekleştirilemezse bile suç oluşacaktır⁹⁴.

Fon kavramı Avustralya hukukunda, Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesinin 1'inci maddesinde olduğu gibi tanımlanmıştır⁹⁵.

⁸⁸ Financial Action Task Force on Money Laundering, Annexes of the Third Mutual Evaluation/Detailed Assesment Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Norway, 10 June 2005, s.41. (FATF, Norway olarak anılacaktır)

⁸⁹ FATF, Norway, s.41.

⁹⁰ FATF, Norway, s.41.

⁹¹ Financial Action Task Force, Third Mutual Evaluation Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Australia, 14 October 2005, s.32. (FATF, Australia olarak anılacaktır)

⁹² FATF, Australia, s.32.

⁹³ FATF, Australia, s.32.

⁹⁴ FATF, Australia, s.33.

Avustralya hukukunda, terörün finansmanı suçu öncül suç olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda terörün finansmanı suçundan elde edilecek gelirler üzerinde gerçekleştirilen bazı eylemler kara para aklama suçuna sebebiyet verecektir⁹⁶.

Bununla birlikte belirtelim ki, Avustralya hukukunda, terör örgütü adına fon toplanması cezalandırılmış iken bireysel bir terörist adına fon toplanması veya ondan fon sağlanması cezalandırılmamıştır⁹⁷.

9-Terörün Finansmanı Suçu ile Korunan Hukuki Menfaat

Terörün finansmanı fiilinin yaptırıma bağlanmasıyla korunan hukuki değer, terörizmle etkin bir mücadele sağlanması ve terörizmin engellenmesidir⁹⁸. Yukarıda yaptığımız açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, terör örgütleri gerek varlıklarını sürdürebilmek gerekse de toplumda ses getirebilecek, geniş kitleleri etkileyebilecek eylemlerini gerçekleştirebilmek için önemli bir maddi kaynağa, fona ihtiyaç duyarlar. Organize suç örgütlerinden farklı olarak, terör örgütlerinin ihtiyaç duyduğu fonların, yasa dışı yollardan elde edilmemesi olağandır. Böylece fonların sağlandığı anda yasa dışılığın ortaya konulması çoğunlukla mümkün olamamaktadır. Ancak terörizmle mücadele açısından kaynağı ne olursa olsun terör örgütlerinin finans kaynaklarının önüne geçilmesi gerekmektedir. Hatta bu kaynaklar terör eylemlerinde henüz kullanılmamış olsa dahi, böyle bir fonun bizzat terör eylemlerini gerçekleştirmek üzere hazırlanmış olması da ortaya toplum güvenliği açısından önemli bir tehlike çıkarmaktadır.

Şu halde, terörün finansmanının engellenmesi, bir anlamda terörün önüne geçilmesinin en etkin yollarından biridir. Dolayısıyla terörün finansmanının cezalandırılmasıyla korunan hukuki değer, esasen terör eylemlerinin cezalandırılmasıyla korunan hukuki değerle eşdeğer bir mahiyet taşıdığını da belirtmek yerinde olur.

10- Suçun Faili

Terörün finansmanı suçunun faili herkes olabilir. TMK.'nın 8'inci maddesinde "*her kim*" denilmek suretiyle bu hususa işaret edilmiştir. Ancak ifade edelim ki, terör örgütünün kurucusu veyahut yöneticisi sıfatını taşıyan kimselerin, ayrıca örgüte fon toplama ya da sağlama görevini de yerine getirmeleri, onların örgüt üyesi olarak daha az bir ceza ile cezalandırılmaları sonucunu doğurmayacaktır. Dolayısıyla 8 inci maddede yer alan eylemi gerçekleştiren kimse, örgütün kurucusu ya da yöneticisi sıfatını taşımayan kimselerdir.

11-Suçun Mağduru

Terör suçlarının mağduru toplumu oluşturan tüm bireylerdir. Gerçekten mağduru belirli bir kimse olmayan suçlarda, toplumu oluşturan bireylerin mağdur edildiğini kabul etmek gerekir. Ayrıca toplumu oluşturan bireyler mağdur olduğu gibi, belirli bir kimse de terör eylemlerinden haksızlığa uğramış olabilir. Örneğin, gerçekleştirilen bir bombalama eylemi, hem tüm vatandaşların güvenlik ve barış içinde hukukun üstün olduğu bir toplumda yaşama haklarını, hem de bu eylem sonucunda hayatını kaybeden, vücut bütünlüğü ihlal edilen, mal varlıkları zarara uğratan kimselerin bu haklı çıkarlarını zedelemektedir. Dolayısıyla terör suçlarında, terör eylemlerinden yaşamı, vücut bütünlüğü ve malvarlığı ihlal edilen kişi veyahut kişiler ile

⁹⁵ FATF, Australia, s.33.

⁹⁶ FATF, Australia, s.33.

⁹⁷ FATF, Australia, s.33.

⁹⁸ **Kocasakal, Ümit**, Terör ve İnsan Hakları, (10.12.2005 Günlü Sempozyum Notları), İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi Toplantıları-I, İstanbul 2006, s.12.

toplumu oluşturan tüm bireyler mağdurdur. Terörün finansmanı suçu açısından da yaptığımız bu açıklamaların geçerli olduğu kanaatindeyiz.

12-Suçun Maddi Konusu

Suçun maddi konusu, terör suçu için sağlanan fondur. TMK.'nın 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında terimin anlam ve kapsamı üzerinde durulmuştur. Buna göre fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değerleri ifade etmektedir.

Sözlükte de fon terimi; *“sermaye, her hangi bir amaç için oluşturulan birikim; para veya para dışı kaynak, belirli bir miktar aynı ve nakdi kaynağın belirli bir amaç için kullanılmak üzere ayrılması”* anlamına gelmektedir⁹⁹.

Suçun konusunu oluşturan fon, finansman aracı olarak kullanılabilir enstrümanları içermektedir. Zira suç tipi, terörün finansmanını yaptırma bağlamakta olup, finansman; *“bir girişime işleyebilmesi, gelişebilmesi için gereken para ve krediyi sağlama işi”*¹⁰⁰ olarak anlaşılmaktadır.

Şu halde, terör örgütünün yapısını, işleyişini sürdürebilmesi ve bu çerçevede terör eylemleri gerçekleştirebilmesini temine yönelik, her türlü maliyeti karşılayan para veya değeri para ile temsil edilebilen aynı veya nakdi değerler fon kapsamındadır. Buna karşılık terör örgütüne eylemlerini gerçekleştirmek üzere malzeme, araç gereç ve her türlü personel temini şartları varsa örgüte yardım olarak (TCK.m.220/7) nitelendirilebilirse de, fon sağlama değildir.

13- Suçun Unsurları

A- Kanuni Unsur

Terör, modern elektronik fon transfer sistemlerini kötüye kullanmaksızın istediği amaca ulaşamaz. Bu noktada, fonların toplanması, terör örgütleri için eleman tedariki, tedarik edilen elemanların eğitilmesi, eylem yapılacak bölgelere nakledilmesi, barındırılması, eylemlerin planlanması ve icrası ile birlikte bu faaliyetlerin finansal açıdan desteklenmesi kayıtlı mali sistem ile mutlaka bir noktada kesişmektedir¹⁰¹. Terörü besleyen mali sistemin ve işleyişin 29.06.2006 tarih ve 5532 sayılı Kanun ile değişik TMK.'da açık bir düzenleme ile yaptırma bağlanması “kanunilik prensibi” açısından olumlu bir gelişmedir.

Bu çerçevede konuyla ilgili 8 inci maddede; *“Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır (f.1). Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değeri ifade eder (f.2)”* denilmektedir.

Görüldüğü üzere terör suçlarının işlenmesi için fon sağlayan veyahut toplayan kimse, terör örgütü üyesi olarak cezalandırılacaktır. Terör örgütlerine ilişkin düzenleme 3713 sayılı TMK.'nın 7 nci maddesinde yer almaktadır. Keza TMK.'nın 7 nci maddesi de, terör örgütü kuranların, yönetenlerin ve bu örgüte üye olanların TCK.'nın 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılacağını belirtmiştir.

⁹⁹ Şener, Esat, Hukuk Sözlüğü, Ankara 2001, s.230.

¹⁰⁰ Bkz. <http://tdk.org.tr> (Erişim Tarihi: 20.12.2007).

¹⁰¹ Aufhauser, David D., “Analysis: Terrorist Financing: Foxes Run to Ground”, Journal of Money Laundering Control, Vol. 6, No. :4, Spring 2003, s.301.

TCK.'nın 314 üncü maddesi, örgüt kuran veya yöneten kimselerin on yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile (f.1), örgüte üye olanların ise, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile (f.2) tecziye edileceklerini düzenlemiştir. Ayrıca suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suçlar açısından da aynen uygulanacaktır (m.314/3). Bu son düzenleme uyarınca suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu yönünden etkin pişmanlığı düzenleyen TCK.'nın 221 inci maddesinin terör örgütleri ve dolayısıyla terörün finansmanı suçu açısından da tatbik yeri olduğunu belirtmemiz yerinde olur.

3713 sayılı TMK. kapsamına giren suçların ve dolayısıyla terörün finansmanının kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı 8/A maddesinde düzenlenmiştir. Aynı şekilde terör suçlarının bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi, bunlar hakkında TCK.'nın 60 ıncı maddesinde yer alan güvenlik tedbirlerinin uygulanmasını gerektirmektedir (TMK.m.8/B).

B- Maddi Unsur (Fiil)

3713 sayılı Kanunun 8 inci maddesi, terörün finansmanı suçunun maddi unsurunu, Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Sözleşmesi'nde olduğu gibi "fon sağlamak veya toplamak" şeklinde düzenlemiştir. Ancak mukayeseli hukuka bakıldığında, başka bazı hareketlerin de terörün finansmanı kapsamında düzenlendiğini görmekteyiz. Örneğin, Amerikan mevzuatında mali hizmetlerin sağlanması, eğitim verilmesi, nakledilmesi veya malzeme desteği sağlanması gibi bazı hareketler de terörün finansmanı olarak değerlendirilmiştir. Aynı durumu Kanada ve Birleşik Krallık mevzuatlarında da görebiliriz¹⁰².

ABD, Birleşik Krallık ve Kanada, terörün finansmanı suçunu hem terörist eylemlerin finansmanı, hem de bireysel olarak teröristin finansmanı olarak düzenlemiş ve sağlanan finansmanın terörist eylemin gerçekleşmesinde rolünün olup olmamasını suçun oluşumu bakımından önemsememiştir¹⁰³.

Jamaika, terörün finansmanını "Kara Para Aklama Kanunu" ile düzenlemiştir. Bu ülkede suçun maddi unsuru; a) herhangi bir terörist eylemi kolaylaştırmak amacıyla terörist malvarlığının kullanmak veya sahipliğinde tutmak, b) terörist örgütün çıkarı için veya terörist eylemi kolaylaştırmak için malvarlığı veya mali hizmeti sağlamak, c) terörist malvarlığı ile ilgilenmek, d) bir terörist örgüt adına veya terörist örgüt tarafından kontrol edilen, sahip olunan malvarlığı ile ilgili bir işlemi kolaylaştırmak veya malvarlığını gizlemek için gerekli fiilleri yerine getirmektir¹⁰⁴.

Mukayeseli hukukta yer alan düzenlemeler nazara alındığında TMK.'nın 8 inci maddesinin uluslararası bir yükümlülüğü yerine getirmenin ötesinde, terörle mücadeleye beklenen katkıyı yapacak ayrıntıda bir hüküm olmadığını belirtmemiz gerekir. Terörün finansmanının önlenmesi, terörün önlenmesinin başta gelen araçlarından birisidir. Mukayeseli hukukta ülkeler, konuya bu bakış açısıyla ve etkin bir mücadeleyi sağlayacak araçları temin etme gayesiyle yaklaşmışlardır.

Terörün finansmanı suçunun maddi unsur yönünden arz ettiği özellikleri aşağıdaki gibi belirtmek mümkündür:

Terörün finansmanı, hareketin şekli yönünden icrai bir suçtur. "Sağlamak veya toplamak" eylemleri, failin belirli bir yönde hareket etmesini, aktif bir davranışını gerektirmektedir.

¹⁰² Davis, Kevin E., "Legislating Against the Financing of Terrorism: Pitfalls and Prospects", Journal of Financial Crime, Vol. 10, No. 3, Jan 2003, s.271.

¹⁰³ Davis, s.273.

¹⁰⁴ Ali, s.274.

Sağlamak, terörün finansmanında kullanılacak fonun temin edilmesine yönelik her türlü faaliyeti içermektedir. Bu anlamda fon, yasal yollardan olabileceği gibi, illegal yollardan da sağlanabilir. Örneğin, uyuşturucu kaçakçılığında elde edilen gelirin terör örgütüne aktarılması illegal yoldan, müteahhitlik işleri yaparak elde edilen gelirin örgüte aktarılması ise legal yoldan fon sağlanmasıdır.

Toplamak ise, terör eylemlerinin finansmanında kullanılacak fonun bu maksatla üçüncü kişilerden temin edilmesidir. Burada toplayan açısından, üçüncü kişilerin toplanan fonun terör eylemlerine aktarıldığını bilip bilmemeleri veyahut cebir, tehdit altında kalarak hareket etmeleri önemli değildir. Örneğin, bir vakfa veyahut derneğe yardım adı altında toplanan paranın, terör örgütüne aktarılmasında, durumdan habersiz bağış yapan üçüncü kişiler terörün finansmanından sorumlu olmamakla birlikte, bağışları alan kişiler “toplamak hareketini” ika etmiş olurlar. Buna karşılık, terör örgütüne aktarılacağını bilerek bu yönde para toplayan kimselere (cebir veya tehdide de maruz kalmaksızın) ödeme yapıldığında, bağışı yapanlar “fon sağlamak”, toplayanlar ise “fon toplamak” hareketlerini gerçekleştirmiştir.

Terörün finansmanının “ihmal suretiyle icra suçu” veyahut “garantörsel ihmal suç” şeklinde işlenmesi de mümkündür. Örneğin, terör suçlarının işlenmesinde kullanılacak bir fonun varlığını öğrenen kolluk görevlisinin, rüşvet aldığı için suçun işlenmesine seyirci kalması halinde, ihmal suretiyle icra şeklinde fiili işlemiş olacağı belirtilebilir.

Hareketin önemi bakımından yapılan ayırım yönünden terörün finansmanı, bağlı hareketli bir suç tipidir. TMK.’nın 8 inci maddesinde maddi unsuru oluşturan hareketler “fon sağlamak veya toplamak” şeklinde tahdidi olarak belirtilmiş, bu konuda yasada bir özelleştirme yapılmıştır.

Terörün finansmanı, seçimlik hareketli bir suçtur. Kanunda belirtilen hareketlerden birinin icrası failin terör örgütünün üyesi olarak cezalandırılması açısından yeterlidir.

Suçların netice bakımından yapılan tasnifinde, terörün finansmanı sırf hareket suçudur. Bu açıdan tipte yer alan seçimlik hareketlerden birinin ika edilmesi ile tamamlanır. Suçun oluşması bakımından maddede belirtilen hareketlerden ayrı bir neticenin gerçekleşmesi aranmaz. Hatta kanun koyucu sağlanan veya toplanan fon, terör eylemlerinde kullanılmamış olsa dahi, failin terör örgütüne üye olmaktan ötürü cezalandırılacağını belirterek isabetli bir düzenlemeye yer vermiştir.

C- Manevi Unsur

Manevi unsur, kasttır. Fail, terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlamalı veya toplamalıdır. Kanunda “bilerek” terimine yer verilerek suçun oluşması açısından doğrudan kast aranmıştır. Diğer bir ifadeyle yardım edilen oluşumun terör örgütü olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu suç oluşmaz.

Ceza sorumluluğunu gerektirmesi için fonun isteyerek sağlanmış olması da şarttır. Kişilerin kendilerinden yardım adı altında talep edilen hususları, cebir ve tehdide maruz kalmaları dolayısıyla yerine getirmeleri halinde, kusurları bulunmadığından ceza hukuku açısından sorumlu tutulmayacakları muhakkaktır (TCK.m.28).

14-Suçun Özel Görünüş Şekilleri

A-Teşebbüs

Terörün finansmanına yönelik icra hareketlerinin tamamlanamaması halinde, suça teşebbüs mümkündür (TCK.m.35)¹⁰⁵. Bu anlamda teşebbüs, ancak fonun sağlanması veyahut toplanması hareketlerinin icrası sırasında

¹⁰⁵ Bkz. **Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer**, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, 2. Cilt, Ankara 2007, s.1619.

gerçekleşebilir. Yoksa fon sağlandıktan veyahut toplandıktan sonra, terör eylemleri için kullanılması aranmadığından teşebbüsten söz edilemez (TMK.m.8/1).

B- İçtima

TMK.'nın 8 inci maddesi terör eylemlerine fon sağlayan failin, örgüt üyesi olarak cezalandırılacağını hükme bağladığından, daha önce örgüte katılmış ve üye olmuş bir kimsenin, daha sonra fon sağlama görevini de üstlenmiş bulunması ayrıca cezalandırılmasını gerektirmeyecektir. Çünkü örgüte üye olduktan sonra, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan dolayı ayrıca cezai sorumluluk söz konusudur (TCK.m.220/4). Terörün finansmanını kanun koyucu örgüt üyeliği olarak değerlendirdiğinden bu fiil; "örgüte üye olmak" dışında kalan ve örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan değildir. Bununla birlikte teröre fon sağlamak için işlenen diğer suçlardan faillerin ayrıca sorumlu tutulacağını belirtmek gerekir. Örneğin, insan ticareti suçunu işleyerek terör örgütüne fon sağlayan failler¹⁰⁶ hem insan ticaretinden hem de örgüte üye olmaktan ayrı ayrı cezalandırılır (TCK.m.80, TMK.m.8, 5/1). Keza yasa dışı faaliyetler sonucu elde edilen fonun, bu niteliğini gizlemek için bir kısım işlemler yürütülmesi faillerin hem örgüt üyesi olmaktan hem de suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklamaktan ötürü ayrı ayrı tecziyelerini sonuçlar (TCK.m.220/4, 282/3).

C- İştirak

Terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlamak birden fazla kimse tarafından birlikte gerçekleştirilirse, bunlardan her biri terör örgütü üyesi olarak cezalandırılır.

15-Suçun Daha Fazla Cezayı Gerektiren Nitelikli Unsuru

TMK.'nın 8/A maddesi uyarınca; bu Kanun kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılabilecektir. Hükümün tatbiki açısından kamu görevlisinin, kendisine görevini icra etmesi için verilen yetkileri, otorite gücünü kötüye kullanarak Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan birini işlemesi gerekmektedir.

16- Etkin Pişmanlık

TCK.'nın 314 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler terör örgütleri açısından da tatbik edilecektir. Bu itibarla TCK.'nın 221 inci maddesinde yer alan etkin pişmanlık hükmü terör örgütleri açısından da geçerlidir.

TCK.'nın 221 inci maddesinin 2 nci fıkrasında örgüte üye olan kişilerle ilgili etkin pişmanlık hükmüne yer verilmiştir. Örgüt üyesinin, etkin pişmanlık hükmünden yararlanabilmesi, örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmemiş olmasına ve ayrıca gönüllü olarak örgütten ayrıldığını ilgili makamlara bildirmesine bağlıdır. Her iki koşulun birlikte gerçekleşmesi hâlinde, örgüt üyesi fail hakkında cezaya hükmolünmayacaktır. Söz konusu koşullar gerçekleştikten sonra, kişi hakkında örgüt üyesi olmaktan dolayı soruşturma başlatılmış olmasının veya örgütün faaliyeti çerçevesinde başkaları tarafından suç işlenmiş bulunmasının, etkin pişmanlıktan yararlanma açısından bir önemi yoktur¹⁰⁷.

221 inci maddenin 3 üncü fıkrasında ise, yakalanan örgüt üyesi ile ilgili etkin pişmanlık hükmüne yer verilmiştir. Terör örgütüne üye olmasından ötürü yakalanmasına rağmen, fıkrada öngörülen şartların varlığı hâlinde örgüt üyesi cezalandırılmayacaktır. Bu şartlardan ilki, failin örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmemesi; ikincisi örgütün dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlamaya

¹⁰⁶ Nitekim insan ticaretinin terörizmin finansmanında kullanılan önemli bir araç olduğu ifade edilmiştir. Bkz. **Shelley**, s.587, 588.

¹⁰⁷ TCK.m.221'e ilişkin madde gerekçesi.

elverişli bilgi vermesidir. Verilen bu bilginin, örgütün dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlamaya elverişli olup olmadığını takdir yetkisi mahkemeye aittir¹⁰⁸. İfade edelim ki, fon sağlamak örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan ziyade, örgüte üye olmak mahiyetinde olduğundan, söz konusu düzenleme örgüte fon sağlayan örgüt üyeleri açısından da tatbik edilebilir.

221 inci maddenin 4 üncü fıkrasında; suç işlemek amacıyla örgüt kuran, yöneten veya örgüte üye olan ya da üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin, gönüllü olarak teslim olması ve örgütün yapısı ve faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili bilgi vermesi hâlinde, hakkında örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı cezaya hükmolunmayacağı ifade edilmiştir. Bu düzenleme ile örgüt üyelerinin gönüllü olarak teslim olması teşvik edilmektedir¹⁰⁹. Fıkra ayrıca örgütün kurucusu, yöneticisi veya üyesi olan failin, örgütün yapısı ve faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili bilgileri yakalandıktan sonra vermesi hâlinde, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı hakkında verilecek cezada belli oranda indirim yapılması esası benimsenmiştir.

Son olarak belirtelim ki, 221 inci maddenin 6 ncı fıkrasında etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmaya bir sınırlama da getirilmiştir. Buna göre, kişi hakkında bu maddedeki etkin pişmanlık hükümleri birden fazla tatbik edilemez.

17- Müeyyide ve Kovuşturma

Terörün finansmanı için fon sağlayan kimse beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (TMK.m.7, 8, TCK.m.314/2). Kamu görevlisi olan failin, görevin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak fiili işlemleri halinde, ceza yarı oranında artırılır (TMK.m.8/A).

Terörün finansmanı suçunda sağlanan veyahut toplanan fon hakkında kazanç müsadereğine ilişkin hükümler tatbik edilir (TCK.m.55).

TMK.'nın 8/B maddesinde *"bu Kanun kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, Türk Ceza Kanunu'nun 60 ıncı maddesine göre bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur"* denilmektedir. Böylece terörün finansmanında fon sağlamak üzere kurulan veya faaliyet gösteren tüzel kişiler hakkında TCK.'nın 60 ıncı maddesinde düzenlenen güvenlik tedbirleri uygulanabilir. Tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinden ilki iznin iptalidir (TCK.m.60/1). İzin iptali güvenlik tedbirinin uygulanabilmesi için, özel hukuk tüzel kişinin yararına, organ veya temsilcisinin iştirakiyle ve verilen iznin kötüye kullanılması suretiyle işlenmiş kasti bir suçtan mahkûmiyet kararı verilmiş bulunmalıdır (m.60/1). Bu anlamda terör eylemlerinin finansmanı için kurulan veyahut faaliyet gösteren tüzel kişinin, faaliyet izninin iptali gündeme gelecektir. Bununla birlikte iznin iptalinin, işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği hallerde, hâkim bu tedbire hükmetmeyebilir (m.60/3). Özel hukuk tüzel kişisi hakkında güvenlik tedbiri olarak müsadere hükümleri de (TCK.m.54,55) tatbik edilebilir (m.60/2).

Ayrıca belirtelim ki; TCK.'nın 221 inci maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükmünden yararlanan kişiler hakkında bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine de hükmedilecektir. Bu bir yıllık süre, kişinin serbest bırakıldığı andan itibaren işlemeye başlar. Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması açısından, etkin pişmanlık nedeniyle kişi hakkında cezaya hükmolunmaması ile indirilmiş cezaya hükmolunması arasında bir

¹⁰⁸ TCK.m.221'e ilişkin madde gerekçesi.

¹⁰⁹ **Parlar-Hatipoğlu**, s.1624.

fark gözetilmemiştir. Uygulanmasına başlanan denetimli serbestlik tedbirinin süresi hâkim kararıyla uzatılabilecektir. Ancak süre üç yıldan fazla olamaz¹¹⁰.

Suçun soruşturma ve kovuşturması resen yapılacaktır. Görevli mahkeme, 3713 sayılı TMK.'nın 9 uncu maddesi uyarınca, CMK.'nın 250 nci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen ağır ceza mahkemeleridir.

18- Sonuç

Terörün finansmanı, Türk Hukukunda ilk kez 5532 sayılı Kanun'un 7'inci maddesi ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8'inci maddesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle açık bir şekilde yaptırıma bağlanmıştır.

Terörün finansmanı, esasen bir terör suçuna iştirak şeklidir. Dolayısıyla iştirak hükümleri uyarınca, terörün finansmanını sağlayan kişilerin cezai açıdan sorumlu tutulmaları mümkündür. Ayrıca kanunkoyucunun terör örgütüne yardımı, örgüt üyesi olarak cezalandırmasından dolayı (TCK.m.220/7), bu fiil hakkında ilgili hükümlerin uygulanması da düşünülebilirdi. Keza terörün finansmanı müstakil olarak düzenlemeseydi, terörizmi finanse eden kişi, terör suçlarının işlenmesinde kullanılan araçları sağladığından TCK.nun 39, 314 ve 220/7'inci maddeleri ve TMK.'nın 7'nci maddesi gereğince sorumlu tutulacaktı. Ancak kanunkoyucu, uluslararası toplumun hassasiyetlerini ve uluslararası yükümlülüklerini dikkate alarak terörizmin finansmanını bağımsız bir düzenlemeye tabi tutmuştur.

Terörün finansmanının bağımsız bir suç haline getirilmesini sağlayan uluslararası sözleşme, Birleşmiş Milletler tarafından 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan ve Türkiye Cumhuriyeti adına 27 Eylül 2001 tarihinde New York'ta imzalanan "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme"dir. Türkiye, Sözleşmeden kaynaklanan uluslararası yükümlülüklerini, 3713 sayılı Kanunun değişik 8'inci maddesi ile yerine getirmiştir.

Düzenleme incelendiğinde, Sözleşmede yer alan asgari standartların sağlandığı görülmektedir. Türk kanunkoyucusu, Sözleşmede yer aldığı gibi, terörün finansmanı suçunun iki seçimlik hareketten herhangi birinin icrası ile oluşacağını belirtmiştir. Bunlar; fon sağlamak veya fon toplamaktır.

Mukayeseli hukukta bazı ülkelerin Sözleşme ile getirilen asgari standart ile yetinmediği ve farklı hareketleri de terörün finansmanı suçunun kapsamına soktuğu görülmektedir. Örneğin, terörist örgüte ait malvarlığını üzerinde bulundurmamak, idare etmek, malvarlığına ait işlemler yapmak hareketleri bu kapsamdadır. Dolayısıyla mevcut düzenlemeye göre, terörist örgüt adına malvarlığını üzerinde bulunduran, malvarlığına ait işlemler yapan, terörist örgüt adına bankacılık işlemleri gerçekleştiren kişiler terörizmin finansmanı suçundan dolayı yargılanamayacaktır. Terörün finansmanında kullanılacak fonun gerçek mahiyetini gizlemeye matuf bu fiillerin (fonun daha önce işlenen bir suçtan kaynaklanmayabileceği de dikkate alınır) ancak bilerek ve isteyerek örgüte yardım mahiyetinde değerlendirilmeleri halinde (TCK.m.220/6-7 hükmü uyarınca) cezalandırılabilmesi mümkündür. Esasen terörün finansmanı başlıklı bir düzenlemeye yer verildiğine göre, mukayeseli hukukta olduğu gibi ayrıntılı bir hükmün ihdası yerinde olurdu.

Türk kanunkoyucusu, fon kavramını Sözleşmede olduğu gibi tanımlamıştır. Tanımdan anlaşıldığı kadarı ile para ve para ile ölçülebilen her türlü mal, fon kavramı içinde mütalaa edilmektedir.

Terörizmin finansmanı suçunun faili kasten hareket etmelidir. Yani sağladığı veya topladığı para veya diğer malın, tamamen veya kısmen terör suçlarında kullanılacağını bilmeli ve kullanılmasını istemelidir. Bunun haricinde failde oluşan saik bir önem taşımayacaktır. Örneğin, devletin yetkili organlarına kızması, terör

¹¹⁰ TCK.m.221'e ilişkin madde gerekçesi.

örgütünden bunun karşılığında menfaat beklemesi, terör örgütünün ideolojisinin yayılmasını istemesi gibi saiklerin suçun oluşumunda önemi yoktur. Buna karşılık kişilerin kendilerinden yardım adı altında talep edilen hususları, cebir ve tehdide maruz kalmaları dolayısıyla yerine getirmeleri halinde, kusurları bulunmadığından fon sağlamak fiili yönünden ceza hukuku açısından sorumlu tutulmayacakları muhakkaktır (TCK.m.28).

Para veya değeri para ile ölçülebilen malların, terör suçlarının işlenmesinde kullanılmasının suçun oluşumu açısından önemi yoktur. Sözleşmede ve mukayeseli hukukta bazı ülke kanunlarında da bahsi geçen kural, TMK.m.8'de de açıkça yer almıştır. Çoğu zaman terörizme sağlanan para veya malın, terör suçlarında kullanılıp kullanılmadığını tespit etmek güçtür. Dolayısıyla, söz konusu imkansızlıktan dolayı suçun oluşumunun, para veya malzemenin kullanılmasına bağlı olmaması yerinde bir düzenlemedir.